

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE DE 2010

30 SEPTEMBRE 2010

Proposition de résolution visant à supprimer l'intervention de la sécurité sociale dans la reconstruction de l'hymen

(Déposée par Mme Christine Defraigne)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de résolution reprend le texte d'une proposition qui a déjà été déposée au Sénat le 26 juin 2008 (doc. Sénat, n° 4-831/1 - 2007/2008).

On associe traditionnellement la virginité de la femme à la présence de l'hymen, membrane qui barre de façon incomplète le vagin et qui se rompt généralement lors des premiers rapports sexuels.

Cette rupture de l'hymen peut provoquer des pertes de sang. Il ne s'agit cependant pas d'une règle absolue en termes physiologiques.

En effet, certaines femmes vierges peuvent ne pas avoir d'hymen.

Dans certaines cultures, il était de tradition, afin de prouver l'honneur de la femme, d'exposer le drap taché de sang après la nuit de noces.

La preuve de la virginité par la rupture de l'hymen reste, dans certaines cultures, le moyen de démontrer l'honneur de la femme.

L'importance de cette tradition, dans certaines cultures, pousse certaines femmes déflorées à demander un certificat de virginité, voire à faire procéder à une réfection de leur hymen.

En effet, certaines d'entre elles craignent l'exclusion sociale, voire les violences physiques à leur rencontre.

BELGISCHE SENAAAT

BUITENGEWONE ZITTING 2010

30 SEPTEMBER 2010

Voorstel van resolutie met het oog op de afschaffing van de tegemoetkoming van de sociale zekerheid in de maagdenvliesreconstructie

(Ingediend door mevrouw Christine Defraigne)

TOELICHTING

Dit voorstel van resolutie neemt de tekst over van een voorstel dat reeds op 26 juni 2008 in de Senaat werd ingediend (stuk Senaat, nr. 4-831/1 - 2007/2008).

Maagdelijkheid bij vrouwen wordt traditioneel verbonden aan de aanwezigheid van het maagdenvlies, een vlies dat de schede gedeeltelijk afsluit van de uitwendige schaamdelen en gewoonlijk bij de eerste geslachtsgemeenschap gescheurd wordt.

Bij dat scheuren kan bloedverlies optreden. Fysiologisch gezien is dat echter niet altijd het geval.

Sommige vrouwen hebben immers geen maagdenvlies, ook al zijn ze nog maagd.

In sommige culturen werd traditioneel na de huwelijksnacht een bebloed laken getoond om de eerbaarheid van de vrouw te bewijzen.

In bepaalde culturen is het bewijs van de maagdelijkheid door het scheuren van het maagdenvlies nog altijd het middel om de eerbaarheid van de vrouw te bewijzen.

Het belang van deze traditie in bepaalde culturen zet sommige ontmaagde vrouwen ertoe aan een maagdelijkheidsattest te vragen of zelfs een maagdenvliesreconstructie te laten uitvoeren.

Sommige vrouwen zijn immers bang voor sociale uitsluiting of fysiek geweld.

La pression issue de cette tradition et la peur du bannissement poussent des femmes à recourir à de tels procédés.

Cette pratique d'authentification de la virginité se heurte à une série de principes que nous défendons dans notre système démocratique.

En effet, cette pratique est contraire au principe de liberté individuelle et au principe de libre disposition de son propre corps dans la mesure où on oblige ces femmes à être vierges pour pouvoir se marier.

Cette pratique d'authentification de la virginité est également contraire au principe de l'égalité entre les hommes et les femmes comme seules ces dernières sont amenées à devoir démontrer leur honneur par ce type de procédés.

En ce qui concerne la délivrance de certificats d'attestation de la virginité, l'auteur de la présente résolution a déposé une proposition de loi visant à interdire aux médecins de délivrer des certificats destinés à conforter des convictions religieuses, philosophiques ou culturelles (Doc. Sénat, n° 5-163/1 - SE 2010).

En effet, par la délivrance de ces certificats, notre système et donc notre pays cautionnent cette pratique qui va à l'encontre des principes démocratiques cités plus haut que nous défendons.

Si les médecins ne peuvent plus émettre de tels certificats, cela attestera de la volonté de notre pays de ne pas cautionner ce genre de pratiques non respectueuses de la femme.

De plus, les médecins qui sont actuellement confrontés au dilemme de devoir délivrer ou non ce type d'attestations seront protégés par la sécurité juridique qui résultera de l'interdiction posée par le législateur.

Par la présente résolution, l'auteur souhaite aborder un autre procédé utilisé par ces jeunes femmes qui sont soumises à cette tradition, à savoir l'intervention chirurgicale consistant à procéder à la reconstruction de l'hymen.

Cette intervention, également appelée réfection ou hyménoplastie, vise à reconstituer une barrière hyménéale à l'entrée du vagin pour recréer une « pseudo » virginité.

Cette intervention pratiquée en ambulatoire, en hôpital ou encore en clinique privée peut consister en une suture ou en une réfection plus élaborée.

La volonté ici n'est pas d'interdire en tant que telle la reconstruction de l'hymen.

En effet, au vu du principe de la libre disposition du corps et du respect de la vie privée, il revient à la jeune fille concernée de décider librement de procéder ou non à ce type d'intervention.

Door de druk van deze traditie en de vrees voor uitsluiting doen sommige vrouwen een beroep op dergelijke technieken.

De praktijk van de vaststelling is strijdig met een aantal beginselen die wij verdedigen in ons democratisch stelsel.

Ze is immers strijdig met het beginsel van individuele vrijheid en het beginsel van vrije beschikking over het eigen lichaam aangezien deze vrouwen verplicht worden maagd te zijn om te kunnen trouwen.

De praktijk van de vaststelling van de maagdelijkheid is ook strijdig met het beginsel van gelijkheid tussen mannen en vrouwen omdat alleen vrouwen op die manier hun eerbaarheid moeten bewijzen.

Met betrekking tot het afgeven van maagdelijkheidsattesten heeft de indiener van deze resolutie een wetsvoorstel ingediend om artsen te verbieden attesten af te geven die bedoeld zijn om tegemoet te komen aan religieuze, levensbeschouwelijke of culturele overtuigingen (Stuk Senaat, nr. 5-163/1 - BZ 2010).

Door deze attesten af te geven, steunen ons systeem en ons land immers deze praktijk die ingaat tegen de bovengenoemde democratische beginselen die wij verdedigen.

Door artsen te verbieden nog langer dergelijke attesten af te geven, maakt ons land duidelijk het niet eens te zijn met deze praktijken die niet getuigen van respect voor de vrouwen.

Bovendien zullen de artsen die thans de moeilijke keuze moeten maken om al dan niet dat soort attesten af te geven, rechtszekerheid genieten als gevolg van het door de wetgever ingestelde verbod.

Met deze resolutie wil de indiener ook de aandacht vestigen op een andere techniek die wordt gebruikt door de jonge vrouwen die gebukt gaan onder deze traditie, namelijk de heilkundige ingreep om het maagdenvlies te herstellen.

Deze maagdenvliesreconstructie of hymenoplastie bestaat in het herstellen van de hymenale barrière bij de ingang van de schede om opnieuw een pseudomaagdelijkheid te krijgen.

Deze ingreep in ambulante zorg, in een ziekenhuis of in een privépraktijk kan bestaan uit een hechting of een meer uitgebreid herstel.

Het is niet onze bedoeling de maagdenvliesreconstructie als dusdanig te verbieden.

Gelet op het beginsel van de vrije beschikking over het eigen lichaam en de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer komt het de jonge vrouw immers toe vrij te beslissen of ze deze ingreep al dan niet wil ondergaan.

Le problème qui se pose ici et que nous souhaitons aborder, est le fait que cette intervention est remboursée par l'Institut national d'assurances maladie-invalidité (INAMI).

En effet, si la nomenclature ne prévoit pas de prestation spécifique pour la reconstruction de l'hymen, il faut savoir que les organes de l'INAMI compétents pour interpréter cette nomenclature considèrent que cette intervention chirurgicale est intégrée dans le cadre de la prestation «Plastique vaginale et vulvaire» reprise sous le n° 431756 (ambulatoire)-431760 (hospitalisation) à l'article 14, g), de l'annexe à l'arrêté royal du 14 septembre 1984 établissant la nomenclature des prestations de santé en matière d'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité.

Cette prestation est associée à un code correspondant à un honoraire qui s'élevait, au 1er janvier 2004, à 89,73 euros.

Cette prestation est prévue pour la réparation de lésions du vagin et de la vulve et n'est donc pas spécifique à la plastie hyménéale.

La prestation visée par l'appellation «Plastique vaginale et vulvaire» peut être réalisée pour des indications diverses à savoir, à la suite d'un accouchement (immédiat ou en différé), de brûlures, d'un traumatisme ou encore à la suite d'une séquelle d'abcès.

Cette assimilation de l'acte de reconstruction de l'hymen à la prestation «Plastique vaginale et vulvaire» qui donne lieu à un remboursement par l'INAMI pose question.

En effet, l'assimilation de cette intervention chirurgicale à une prestation qui est remboursée entraîne une intervention de l'INAMI dans un acte qui n'est pas nécessaire au niveau thérapeutique.

Il n'existe, en effet, pas de raisons médicales pour justifier une reconstruction de l'hymen.

Des interventions sur l'hymen peuvent être réalisées pour enlever ou diminuer cet hymen lorsqu'il entraîne des relations sexuelles douloureuses.

Cela prouve bien que cette intervention de reconstruction est demandée pour des raisons étrangères à une raison médicale et donc pour laquelle l'intervention de l'INAMI ne se justifie pas.

En effet, avec le vieillissement de notre population, la sécurité sociale sera confrontée, dans les prochaines années, à de nouveaux besoins. Les moyens qui seront alors disponibles devront être affectés en priorité à ceux-ci.

Het probleem dat rijst en dat wij willen aankaarten, is het feit dat deze ingreep wordt terugbetaald door het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV).

De RIZIV-nomenclatuur voorziet weliswaar niet specifiek in de maagdenvliesreconstructie, maar de organen van het RIZIV die bevoegd zijn voor de interpretatie van deze nomenclatuur zijn van oordeel dat deze heelkundige ingreep deel uitmaakt van de verstrekking «Vagina- en vulvoplastiek» opgenomen onder nr. 431756 (ambulant) — 431760 (gehospitaliseerd) in artikel 14, g), van de bijlage bij het koninklijk besluit van 14 september 1984 tot vaststelling van de nomenclatuur van de geneeskundige verstrekkingen inzake verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen.

Die verstrekking is gekoppeld aan een code die overeenstemt met een honorarium dat in januari 2004 89,73 euro bedroeg.

De verstrekking voorziet in het herstellen van letsels van de vagina en de vulva en is dus niet specifiek voor maagdenvliesreconstructie.

De verstrekking bedoeld onder de benaming «vagina en vulvoplastiek» kan voor verschillende indicaties worden uitgevoerd, namelijk voor de gevolgen van de bevalling (onmiddellijk of uitgesteld), van brandwonden, traumata of gevolgen van abscessen.

Het gelijkstellen van de maagdenvliesreconstructie met de verstrekking «vagina- en vulvoplastiek», die recht geeft op terugbetaling door het RIZIV, doet dus vragen rijzen.

Het gelijkstellen van die heelkundige ingreep met een terugbetaalde verstrekking brengt een tegemoetkoming van het RIZIV met zich mee voor een handeling die medisch gezien niet vereist is.

Een maagdenvliesreconstructie kan immers niet om medische redenen worden verantwoord.

Ingrepen kunnen verantwoord zijn om het maagdenvlies weg te nemen of te verkleinen wanneer het pijnlijke geslachtsgemeenschap veroorzaakt.

Het bovenstaande bewijst dus dat de maagdenvliesreconstructie gevraagd wordt om niet-medische redenen en dat een tegemoetkoming door het RIZIV niet verantwoord is.

Met de vergrijzing van de bevolking zal de sociale zekerheid de komende jaren geconfronteerd worden met nieuwe behoeften. De beschikbare middelen moeten in de eerste plaats voor die behoeften worden bestemd.

De plus, si on accepte une intervention de l'INAMI dans cet acte, pourquoi dès lors refuser une intervention de l'INAMI pour des actes relevant de la chirurgie purement esthétique considérés, à juste titre, non nécessaires médicalement.

Au-delà de ces considérations liées à l'absence de nécessité médicale, le financement par notre sécurité sociale de cet acte souvent demandé pour des raisons culturelles revient à dire que notre État finance indirectement une pratique d'authentification de la virginité contraire à plusieurs principes fondamentaux.

La présente résolution demande donc la suppression de l'intervention de notre sécurité sociale dans la reconstruction de l'hymen.

Pour ce faire, une réflexion quant à l'interprétation donnée à la prestation « plastique vaginale et vulvaire » par les organes de l'INAMI devra être réalisée.

Christine DEFRAIGNE.

*
* *

Bovendien, als we een RIZIV-tegemoetkoming aanvaarden voor een dergelijke verstrekking, waarom zouden we dan een RIZIV-tegemoetkoming weigeren voor verstrekkingen die louter tot de esthetische heelkunde behoren en die terecht als niet medisch noodzakelijk worden beschouwd.

Los van beschouwingen inzake de medische noodzaak komt de financiering, door onze sociale zekerheid, van die handeling die om culturele redenen wordt gevraagd, erop neer dat onze staat onrechtstreeks een praktijk van vaststelling van de maagdelijkheid financiert die indruist tegen verschillende grondbeginselen.

Deze resolutie vraagt dan ook de afschaffing van de tegemoetkoming van onze sociale zekerheid voor de maagdenvliesreconstructie.

Daartoe zal een reflectie moeten worden gehouden over de interpretatie die door de RIZIV-organen wordt gegeven aan de verstrekking « vagina- en vulvoplastiek ».

*
* *

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

Le Sénat,

A. considérant que l'on associe traditionnellement la virginité de la femme à la présence de l'hymen;

B. considérant que, dans certaines cultures, il était de tradition, afin de prouver l'honneur de la femme, d'exposer le drap taché de sang après la nuit de noces;

C. considérant que la preuve de la virginité par la rupture de l'hymen reste, dans certaines cultures, le moyen de démontrer l'honneur de la femme;

D. considérant que l'importance de cette tradition, dans certaines cultures, pousse certaines jeunes femmes déflorées à demander un certificat de virginité voire à faire procéder à une réfection de leur hymen;

E. considérant que cette pratique d'authentification de la virginité se heurte à une série de principes que nous défendons dans notre système démocratique;

F. considérant qu'il convient d'aborder la question de l'utilisation de la reconstruction de l'hymen comme moyen de se conformer à cette tradition;

G. considérant qu'il ne faut pas interdire en tant que telle la reconstruction de l'hymen au vu du principe de la libre disposition du corps et du respect de la vie privée;

H. considérant qu'il convient cependant d'aborder la question de l'existence d'un remboursement par l'INAMI de cette intervention;

I. considérant que la nomenclature ne prévoit pas de prestation spécifique pour la reconstruction de l'hymen;

J. considérant que les organes de l'INAMI compétents pour interpréter la nomenclature considèrent cependant que cette intervention chirurgicale est intégrée dans le cadre de la prestation «Plastique vaginale et vulvaire» qui donne lieu à un remboursement;

K. considérant que cette assimilation de l'acte de reconstruction de l'hymen à la prestation «Plastique vaginale et vulvaire» donnant lieu à un remboursement par l'INAMI pose question;

L. considérant qu'il n'existe pas de raisons purement médicales qui justifient une reconstruction de l'hymen et qui peuvent donc justifier une intervention de l'INAMI dans cet acte;

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De Senaat,

A. overwegende dat maagdelijkheid bij vrouwen traditioneel wordt verbonden aan de aanwezigheid van het maagdenvlies;

B. overwegende dat in sommige culturen traditioneel na de huwelijksnacht een bebloed laken werd getoond om de eerbaarheid van de vrouw te bewijzen;

C. overwegende dat in bepaalde culturen het bewijs van de maagdelijkheid door het scheuren van het maagdenvlies nog altijd het middel is om de eerbaarheid van de vrouw te bewijzen;

D. overwegende dat het belang van deze traditie in bepaalde culturen sommige ontmaagde vrouwen ertoe aanzet een maagdelijkheidsattest te vragen of zelfs een maagdenvliesreconstructie te laten uitvoeren;

E. overwegende dat de praktijk van de vaststelling van de maagdelijkheid strijdig is met een aantal beginselen die wij verdedigen in ons democratisch stelsel;

F. overwegende dat de maagdenvliesreconstructie moet worden beschouwd als een middel om aan de traditionele eisen te voldoen;

G. overwegende dat het niet de bedoeling is de maagdenvliesreconstructie als dusdanig te verbieden, gelet op het beginsel van de vrije beschikking over het eigen lichaam en de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;

H. overwegende dat het feit dat deze ingreep wordt terugbetaald door het RIZIV wel dient te worden aangekaart;

I. overwegende dat de nomenclatuur niet voorziet in een specifieke verstrekking voor maagdenvliesreconstructie;

J. overwegende dat de organen van het RIZIV die bevoegd zijn voor de interpretatie van deze nomenclatuur van oordeel zijn dat deze heelkundige ingreep deel uitmaakt van de verstrekking «Vagina- en vulvoplastiek» die recht geeft op terugbetaling;

K. overwegende dat het gelijkstellen van de maagdenvliesreconstructie met de verstrekking «Vagina- en vulvoplastiek», die recht geeft op terugbetaling door het RIZIV, vragen doet rijzen;

L. overwegende dat een maagdenvliesreconstructie niet om zuiver medische redenen kan worden verantwoord en dat een terugbetaling van die ingreep door het RIZIV bijgevolg evenmin kan worden verantwoord;

M. considérant que si l'on accepte une intervention de l'INAMI dans cet acte, on peut s'interroger sur le maintien du refus de l'intervention de l'INAMI dans des actes de chirurgie purement esthétique non nécessaires médicalement;

N. considérant que le financement par notre sécurité sociale de cet acte qui peut être demandé pour des raisons culturelles revient à dire que notre État finance indirectement une pratique d'authentification de la virginité contraire à plusieurs de nos principes fondamentaux;

Demande au gouvernement de supprimer l'intervention de notre sécurité sociale dans la reconstruction de l'hymen et par conséquent, de revoir l'interprétation qui est donnée à la prestation « plastique vaginale et vulvaire ».

20 juillet 2010.

Christine DEFRAIGNE.

M. overwegende dat als we een RIZIV-tegemoetkoming aanvaarden voor een dergelijke verstrekking, de vraag rijst waarom we dan een RIZIV-tegemoetkoming zouden weigeren voor verstrekkingen die tot de zuivere esthetische heekunde behoren en niet medisch noodzakelijk zijn;

N. overwegende dat de financiering door onze sociale zekerheid van die handeling die om culturele redenen wordt gevraagd, erop neerkomt dat onze staat onrechtstreeks een praktijk van vaststelling van de maagdelijkheid financiert die indruist tegen verschillende grondbeginselen;

Vraagt aan de regering de afschaffing van de tegemoetkoming van onze sociale zekerheid voor de maagdenvliesreconstructie en bijgevolg de herziening van de interpretatie die wordt gegeven aan de verstrekking « Vagina- en vulvoplastiek ».

20 juli 2010.